

Cyngor Tref Arberth

Cofnodion Drafft - Y Pwyllgor Sefydlog Amwynderau, Cynaliadwyedd a'r Amgylchedd

Doc. Ref.: NTC. ASE.260127_Minutes.Drafft_Amwynderau_Cynaliadwyedd_Pwyllgor_yr Amgylchedd_27Ionawr2026Dydd Mawrth 27 Ionawr 2026, 7:00pm (hybrid)

Lleoliad: Llyfrgell Gymunedol Arberth, 3 Town Moor Mews, Arberth, Sir Benfro, SA67 7DF.

Cadeirydd: Y Maer, Y Cynghorydd G. Meredydd

Clerc/RFO: Mr. K. O'Kane

Yn bresennol: Y Cynghorwyr, G. Meredydd (Cadeirydd); H. Cole; K. Jones; C. Barnes; T. Williams-Mason;

Yn bresennol (trwy Microsoft Teams): Y Cynghorwyr; C. Sturman; E. Rogers

Yn bresennol:
Mr K. O'Kane, Clerc y Dref a RFO

Oriel gyhoeddus:
Roedd un aelod o'r cyhoedd yn bresennol yn yr oriel.

- ASE260127.1 Ymddiheuriadau am Absenoldeb**
Dim.
- ASE260127.1 Datganiadau o Fuddiant**
Datganodd y Cynghorydd E. Rogers fuddiant mewn perthynas ag Arberth yn Blodau.
- ASE260127.2 Cofnodion y cyfarfod blaenorol**
Cymeradwywyd cofnodion y cyfarfod blaenorol fel cofnod gwir a chywir.
- ASE260127.3 Materion sy'n codi**
Adroddodd y Clerc fod gohebiaeth wedi'i chyhoeddi mewn perthynas â'r camau y cytunwyd arnynt yn y cyfarfod blaenorol, gyda disgwyl ymatebion. Ni chodwyd unrhyw faterion pellach.
- ASE260127.4 Arberth yn Blodau – Diddymu a Goblygiadau Llywodraethu**
Derbyniodd y Pwyllgor ddiweddariad llafar gan y Clerc ynglŷn â gohebiaeth gan gynrychiolwyr Arberth yn Blodau, gan gynghori bod y grŵp yn bwriadu camu o'r neilltu ar ôl tymor 2026.
- Esboniodd y Clerc:
- Roedd y grŵp wedi holi am drosglwyddo ei gyfrif banc a'i arian sy'n weddill.

- Oherwydd absenoldeb dogfennaeth ffurfiol sy'n egluro tarddiad a phwrpas y cronfeydd, ni allai'r Cyngor Tref dderbyn cadw'r cyfrif heb sicrwydd archwilio priodol.
- Byddai cyfarfod yn cael ei drefnu gyda'r grŵp i sefydlu dealltwriaeth glir o weithgareddau, asedau a threfniadau ariannol, ac ar ôl hynny byddai adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno yn ôl i'r Pwyllgor.

Trafododd yr aelodau rôl hanesyddol Arberth yn Blodau, y cysylltiad â phlannu o amgylch Neuadd y Frenhines a rheiliau'r dref, a phwysigrwydd sefydlu llwybr llywodraethu ac archwilio clir.

PENDERFYNWYD: Bod y Clerc yn cwrdd â chynrychiolwyr Arberth in Bloom ac adrodd yn ôl i'r Pwyllgor gyda chanfyddiadau ac opsiynau.

ASE260127.5

Contract Cynnal a Chadw Seiliau – Cwmpas ac Egwyddorion

Ystyriodd y Pwyllgor briffio llafar manwl gan y Clerc ar y trefniadau cynnal a chadw seiliau presennol a datblygu contract newydd.

Trefniadau Interim (Contract Cyfredol)

Cynghorodd y Clerc fod gwariant o dan y contract presennol yn sylweddol uwch na'r gyllideb a chynigiodd gyfyngu ar waith pellach cyn i'r contract ddod i ben.

PENDERFYNWYD:

- Dim ond o dan y contract presennol y dylid gwneud un toriad glaswellt pellach (rhagwelir Mawrth 2026).
- Bod dim ond tacluso sylfaenol a thynnu codi presennol yn cael ei ganiatáu
- Na fydd unrhyw waith tocio, ail-ffurfio neu waith dewisol ychwanegol yn cael ei awdurdodi.
- Bod y contractwr yn cael ei hysbysu'n ffurfiol yn ysgrifenedig.

(Cynigir: Y Cynghorydd Tomos WilliamsMason; Seconded: Cllr Elizabeth Rogers – Carried)

Cwmpas Tir sy'n Eiddo i'r Cyngor

Amlinellodd y Clerc y sefyllfa bresennol ynglŷn â:

- Mynwent Eglwys Sant Andreas (Cyfrifoldeb Cyngor Tref);
- Tir comin ac ardaloedd amwynder;
- Ardaloedd a gynhaliwyd yn hanesyddol ond o bosibl yn gyfrifoldeb Cyngor Sir Penfro (gan gynnwys llwybrau troed ac ymylon).

Cytunodd yr Aelodau na ddylid cymryd cyfrifoldeb am dir neu wasanaethau lle nad oes dyletswydd statudol yn bodoli, ac y dylid canolbwyntio ar asedau Cyngor Tref wedi'u cadarnhau.

Strwythur Contract Newydd

Cytunodd y Pwyllgor mewn egwyddor y dylai'r contract newydd:

- i. Cwmpasu cyfnod o ddwy flynedd;
- ii. Diffinio safleoedd, amllder, a safonau gwaith yn glir;
- iii. Integreiddio amcanion bioamrywiaeth;
- iv. Cynnwys fframwaith adrodd a monitro clir;
- v. Cael eich dyfarnu ar y gwerth gorau, nid cost yn unig.

Cadarnhaodd yr Aelodau y byddai manylebau manwl yn cael eu hystyried unwaith y bydd contract drafft yn cael ei gylchredeg.

ASE260127.6 Mynwent Eglwys Sant Andreas – Llywodraethu ac Is-bwyllgor
Trafododd y Pwyllgor gymhlethdod rheoli Mynwent Sant Andreas, gan gynnwys bioamrywiaeth, goruchwyllo contractwyr, cyfranogiad gwirfoddolwyr, a chysylltiad â'r Eglwys.

PENDERFYNWYD:

- i. Bod Is-bwyllgor Mynwent Sant Andreas yn cael ei sefydlu fel is-bwyllgor o'r Pwyllgor Amwynderau, Cynaliadwyedd a'r Amgylchedd.
- ii. Bod yr Eglwys yn cael ei gwahodd i gymryd rhan fel rhanddeiliaid.
- iii. Mae'r aelodaeth gychwynnol honno yn cynnwys y Cynghorwyr Glinys Meredydd, Hilary Cole, Tomos WilliamsMason, a Ceri Barnes.
- iv. Bod gwirfoddolwyr a chyfranogiad cymunedol ehangach yn cael eu hystyried unwaith y bydd yr is-bwyllgor wedi'i gyfansoddi.

ASE260127.7 Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth (2025–2028)
Ystyriodd y Pwyllgor a ddylid datblygu Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth annibynnol i gefnogi dyletswydd statudol Adran 6 y Cyngor a cheisiadau cyllid yn y dyfodol.

Cytunodd yr Aelodau:

- i. Dylai'r ddogfen fod yn gymesur, yn gyraeddadwy, ac yn uchel
- ii. Byddai'n cefnogi ceisiadau grant a chynllunio tymor hwy;
- iii. Gellid bwrw ymlaen â'r datblygiad trwy Grŵp Tasg a Gorffen.

PENDERFYNWYD: Bod swyddogion yn cyflwyno cwmpas amlinellol a dull gweithredu ar gyfer Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth.

ASE260127.8 Gohebiaeth
Ni adroddwyd unrhyw ohebiaeth ychwanegol, heblaw am faterion sydd eisoes wedi'u cwmpasu.

ASE260127.9 Eitemau ar gyfer agendâu'r dyfodol

- i. Community Orchard – cadarnhad nad yw'r safle yn gyfrifoldeb y Cyngor Tref.
- ii. Rheoli llystyfiant goresgynnol ger y Castell.
- iii. Pryderon tipio anghyfreithlon a gweithgarwch cyfathrebu posibl.

- iv. Defnyddio anifeiliaid pori (geifr) o fewn mynwent yr Eglwys (i'w gyfeirio at yr Is-bwyllgor).

ASE260127.10 Dyddiad y Cyfarfod Nesaf

Cytunwyd y byddai cyfarfod agoriadol Pwyllgor Mynwent Sant Andreas yn cael ei gynnal ddydd **Mawrth 10 Chwefror 2026 am 7.00pm.**

ASE260127.11 Cyfarfod yn cau:

Daeth y cyfarfod i ben tua 8.18pm.

Llofnod: _____ (Cadeirydd) G. MEREDYDD

Dyddiad: _____